

Itä-Suomen ensimmäinen teollinen elinkeino oli tervanpoltto 1600-luvulla. Pohjoisen tervalle loivat kysyntää suuret löytöretket ja siirtomaatalous. Merkittäviä terva-alueita olivat aluksi Savo, Karjala ja Pohjois-Häme. Kuitenkin tärkeiden vientisatamien Viipurin (1721), Savonlinnan, Lappeenrannan ja Haminan (1743) jäätyä Venäjän puolelle keskittyi tervan tuotanto Pohjanmaalle ja Kainuuseen, jossa sitä harjoitettiin suuressa määrin 1800-luvun lopulle.

Tervanpolttotekniikka oli kehittyntä jo 1600-luvulla. Männyt kolottiin eli kuorittiin useampina vuosina ja pilkottiin talven aikana sopiviksi tervaksiksi. Tervahauta pyrittiin aina tekemään rinnemaastoon, esimerkiksi kukkulan laitaan. Tervahautoja oli kahta tyyppiä: pitkittäinen rännihauta sopi kotitarvepolttoon, suurvalmistukseen käytettiin vain suppilohautoja. Yksinkertaisimmillaan tervaa voitiin valmistaa jopa pelkän alustalle kumotun muuripadan avulla.

Tervatalous jätti runsaasti jälkiä maastoon ja paikannimistöömme. Tervakumpu onkin juuri vanha hautapaikka. Kotimaisten Kielten Tutkimuskeskuksen nimiarkistossa on 15 samannimistä paikannimeä, joihin kaikkiin liittyy maininta tervahaudasta.

The first industrial source of livelihood in Eastern Finland was tar burning in the 17th century. The great voyages of discovery and colonialism created a demand for tar from the North. Initially, important tar regions were Savo, Karelia and North-Häme. However, when the significant export ports of Vyborg (1721), Savonlinna, Lappeenranta and Hamina (1743) were ceded to Russia, the production of tar was concentrated to Ostrobothnia and Kainuu, where it was a major industry up until the end of the 19th century.

The techniques of tar burning reached an advanced level as early as in the 17th century. Bark was peeled off standing pines for up to three consecutive years, and in the winter the trees were chopped into pitchy wood. The tar-burning pit was customarily dug in sloping terrain, e.g. a hillside. There were two kinds of tar pits: chute pits for domestic burning and funnel-shaped ones for large-scale production. The simplest way of making tar was by using an upended cauldron on a base. The tar-burning industry left many traces in the terrain and influenced local place names. Tervakumpu (Tar-mound) is, in fact, an old tar-burning pit. In the names archive of the Research Institute for the Languages of Finland there are 15 identical place names, all of which refer to tar-burning pits.

(Lähteet/Sources: Vuorela, Toivo: Suomalainen kansankulttuuri. Kotimaisten Kielten Tutkimuskeskus: Nimiarkisto / Research Institute for the Languages of Finland: Names Archive.)

Vanhan kyläyhteisön erikoistunein ja tarpeellisin käsityöläisammatti oli seppä eli rautio. Rautaesineet, peltotyökalujen ja erilaisten ajopelien raudoitukset – aiemmin myös aseet – olivat joka sepän työsarkaa. Sepän työvaiheet olivat moninaisia. Takominen oli tunnetusti tarkkaa, jopa arkaluonteistakin työtä. Kallihteminen merkitsi esim. viikatteen teroittamista ohuemmaksi takomalla. Vaativa toimenpide oli hyvin onnistunut kun terä oli saatu 'harakan sulan väriseksi'. Karkaisemalla rauta puolestaan kovetettiin ensin kuumentamalla ja sitten äkkiä vedellä jäädyttämällä.

Mikkolanniemelläkin sijaitsi lähekkäin kaksi pajaa. Näillä paikoin, Katajakallion lähistöllä, seisoi 1800-luvun lopusta paja, jota isännöi ensin Matti Kirppu. Sittemmin sivutoimiset sepän toimet periytyivät vaimon sukulinjaa Kostamon miehille, joista Heikki jäi harjoittamaan varsinaista kyläseppän ammattia.

Niukkalan tien toisella puolen, noin kilometrin päässä oli ns. 'Sepän Jussin paja' vanhan kylätien kyljessä. Siinä takoivat Kokkosen sepät kahden sukupolven ajan 1930-luvulle saakka. Pajan kalustoa olivat mm. suuret lehmännahkaiset kotipalkeet ja teollinen kampipalje.

In the old village communities, the most highly specialised and useful craftsman's trade was that of the blacksmith. Iron objects, field tools, and the iron mountings of different kinds of vehicles - and, in earlier times, weapons as well – fell within the blacksmith's expertise. There were various stages to a blacksmith's work. Forging was a precise, sometimes even delicate, task. The term *kallihteminen* was used, for example, for the sharpening of a scythe by forging the blade thinner. The demanding task was considered a success when the blade was "the colour of a magpie's feather." Iron was tempered by first heating it up and then quickly cooling it down in water.

At Mikkolanniemi, too, there were two smithies close to each other. Here, close to Katajakallio, stood a smithy from the end of the 19th century. Its first blacksmith was Matti Kirppu. Later, the part-time blacksmith's job was inherited through the female lineage to the men of the Kostamo family, of whom Heikki stayed on as the village blacksmith.

On the other side of the Niukkala road, about a kilometre away, close to the old village road, was the so-called "Sepän Jussin paja" ("Blacksmith Jussi's workshop"). There blacksmiths of the Kokkonen family worked for two generations, up until the 1930's. The equipment in the forge included big cowhide bellows for domestic use and a pair of industrial bellows with handles.

(Lähteet/Sources: Kokkonen, Väinö (suullisia tiedonantoja / oral communication). Tanskanen, Maija-Leena (toim.): Kotiseutumme Saari / Uukuniemi.)

Alla avautuu merkittävä maisema Pien-Rautjärvelle. Lähiseudun vanhin kivikautinen asutus keskittyi järven vanhalle rantavyöhykkeelle. Asuinpaikkoja tunnetaan 3-4 kappaletta. Järvi on ulottunut ennen suuria laskuhankkeita alapuolisille lietteille tien tälle puolen. Tämän avaran näköalapaikan, Pyhämäen, 'pyhyys' selittyy todennäköisesti muinaisen ihmisen liikkeillä järveltä käsin. Huomiota herättävän maastokohdan (järvi, mäki, kallio jne.) nimeäminen pyhäksi perustui viljelevässä eräkulttuurissa asutun ja vallatun alueen rajaamiseen tuntemattomasta, ehkä pelätystäkin ulkopiiristä – erämaasta. 'Pyhä' merkitsi siten tälläkin paikalla, kuten muuallakin alkujaan 'rajaa'.

Pyhä-alkuiset paikannimet ovat Suomessa ikivanhoja maastotermejä, jotka ilmaisevat sekä konkreettisia että käsitteellisiä rajoja, joihin ihminen joutui sovittamaan elämänmuotonsa. Sanan nykyinen kristillinen käyttö on selvästi nuorempaa perua, mutta perustuu kuitenkin periaatteessa samankaltaiseen ajatteluun.

Below you, a remarkable vista opens up towards Lake Pien-Rautjärvi. The oldest Stone Age settlement of the surrounding country was centred on the shore zone by the lake. There are 3-4 known habitations. Before the extensive draining projects the lake covered the low-lying lands at the foot of the hill, on this side of the road.

The appellation "holy" for the open lookout spot of Holy Hill (Pyhämäki) is probably explained by the movement of ancient man along the lake towards the hill. Naming an outstanding feature of the terrain (a lake, hill, rock etc.) "holy" was a way for man in the early culture of combined farming, fishing and hunting, to separate inhabited and conquered land from the unknown, perhaps even feared, outer world – from the wilderness. "Holy" in this place, as elsewhere, thus originally signified "boundary".

Names beginning in "holy" are ancient Finnish terms for features of the terrain, denoting both concrete and conceptual boundaries, by which people had to abide. The modern Christian usage of the word is clearly of later origin, but is essentially based on the same idea.

(Lähteet/Sources: Anttonen, Veikko: Ihmisen ja maan rajat – 'pyhä' kulttuurisena kategoriana. Paakkinen, Erkki (toim.): Tarnalassa ku taivaan pankolla. Tarnalan kyläkirja. Saaren kunta: lasketut vesistöt 1835-1967. Vilksa: Parikkalan historia I-II.)